

FTEHIM TA' KOOPERAZZJONI
DWAR SISTEMA ĊIVILI TA' NAVIGAZZJONI GLOBALI
BIS-SATELLITA (GNSS)
BEJN IL-KOMUNITÀ EWROPEA
U L-ISTATI MEMBRI TAGHHA
U R-RENJU TAL-MAROKK

IL-KOMUNITÀ EWROPEA, minn hawn 'il quddiem imsejha "il-Komunità",

U

IR-RENJU TAL-BELĠJU,

IR-REPUBBLIKA ĊEKA,

IR-RENJU TAD-DANIMARKA,

IR-REPUBBLIKA FEDERALI TAL-ĠERMANJA,

IR-REPUBBLIKA TA' L-ESTONJA

IR-REPUBBLIKA ELLENIKA,

IR-RENJU TA' SPANJA,

IR-REPUBBLIKA FRANĊIŻA,

L-IRLANDA,

IR-REPUBBLIKA TALJANA,

IR-REPUBBLIKA TA' ĊIPRU,

IR-REPUBBLIKA TAL-LATVJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-LITWANJA,

IL-GRAN DUKAT TAL-LUSSEMBURGU,

IR-REPUBBLIKA TA' L-UNGERIJA,

MALTA,

IR-RENJU TA' L-OLANDA,

IR-REPUBBLIKA TA' L-AWSTRIJA

IR-REPUBBLIKA TAL-POLONJA,

IR-REPUBBLIKA PORTUGIŻA,

IR-REPUBBLIKA TAS-SLOVENJA,

IR-REPUBBLIKA SLOVAKKA,

IR-REPUBBLIKA TAL-FINLANDJA,

IR-RENJU TA' L-IŻVEZJA,

IR-RENJU UNIT TAL-GRAN BRITTANJA U L-IRLANDA TA' FUQ,

Partijiet kontraenti għat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunitá Ewropea, minn hawn 'il quddiem imsejha l- "Istati Membri",

min-naħa waħda,

u

IR-RENJU TAL-MAROKK, minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "il-Marokk",

min-naħa l-oħra

minn hawn 'il quddiem imsejha "il-Partijiet"

WAQT LI JIKKUNSIDRAW l-interessi komuni fl-iżvilupp ta' sistema ta' navigazzjoni globali bis-satellita (GNSS) għall-użu ċivili,

WAQT LI JAGHRFU l-importanza tal-programm GALILEO bħala kontribuzzjoni għall-infrastruttura tan-navigazzjoni u ta' l-informazzjoni fl-Ewropa u fil-Marokk,

WAQT LI JIKKUNSIDRAW iż-żieda fl-iżvilupp ta' l-applikazzjonijiet tal-GNSS fil-Marokk, fl-Ewropa u f'żoni oħra fid-dinja,

WAQT LI JIXTIEQU jsaħħu l-kooperazzjoni bejn il-Marokk u l-Komunitá, u waqt li jqiesu l-Ftehim Ewro-Mediterranju li jistabbilixxi assoċjazzjoni bejn il-Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, min-naħa waħda, u r-Renju tal-Marokk, min-naħa l-oħra,¹ li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Marzu 2000 (minn issa 'il quddiem imsejjaħ "il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni ta' Marzu 2000"),

¹ ĠU L 70, 18.3.2000, p.3.

QABLU KIF ĠEJ:

ARTIKOLU 1

Objettiv tal-Ftehim

L-objettiv tal-Ftehim hu li jhegġeg, jiffacilita u jsaħħaħ il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet fil-kontest tal-kontribuzzjonijiet Ewropej u Marokkini lejn sistema ċivili ta' navigazzjoni globali bis-satellita (GNSS).

ARTIKOLU 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim:

“Awmentazzjoni” tfisser mekkaniżmi reġjonali jew lokali bħas-Sistema Ewropea Ġeostazzjonarja Applikabbli għan-Navigazzjoni (EGNOS). Dawn jipprovdu lill-utenti ta' sinjali ta' navigazzjoni u ta' żamma tal-ħin bis-satellita b' informazzjoni ta' input, flimkien ma' dik miksuba mill-kostellazzjonijiet prinċipali li qed jintużaw, u iżjed inputs ta' distanza/pseudo-distanza jew korrezzjonijiet għal, jew titjib ta' inputs ta' pseudo-distanzi eżistenti. Dawn il-mekkanizmi jtejjbu l-eżekuzzjoni għall-utenti, billi jwasslu għal żieda fil-preċiżjoni, d-disponibbiltà, l-integrità u l-affidabbiltà;

"GNSS": tfisser Sistema Globali ta' Navigazzjoni bis-Satellita, li tipprovdi sinjali użati għal navigazzjoni u żamma tal-ħin bis-satellita;

"GALILEO": tfisser is-sistema awtonoma ċivili Ewropea tan-navigazzjoni u ż-żamma tal-ħin permezz ta' satellita globali ddisinjata u żviluppata mill-Komunità u l-Istati Membri tagħha. Is-sistema hija taħt kontrol ċivili u hija maħsuba biex tipprovdi servizzi tal-GNSS. It-tħaddim ta' GALILEO jista' jiġi trasferit lejn parti privata. GALILEO jimmira li joffri servizz wieħed jew aktar għal diversi għanijiet: servizzi ta' aċċess ħieles, kummerċjali, ta' sigurtà tal-ħajja u ta' tiftix u salvataġġ, u servizz pubbliku rregolat b'aċċess restritt imfassal biex jiġu ssodisfatti l-ħtiġijiet ta' l-utenti awtorizzati mis-settur pubbliku.

"Elementi lokali GALILEO" tfisser mekkanizmi lokali li jipprovdu lill-utenti ta' GALILEO sinjali ta' navigazzjoni u ta' żamma tal-ħin ibbażati fuq satelliti b'informazzjoni supplimentarja, barra minn dik li ġejja mill-kostellazzjoni prinċipali użata. Elementi lokali jistgħu jkunu insedjati għal prestazzjoni addizzjonali madwar l-ajruporti, il-portijiet marittimi u ambjenti urbani jew oħrajn li huma ġeografikament ta' sfida. GALILEO ser jipprovdi mudelli ġeneriċi għall-elementi lokali.

"Tagħmir ta' navigazzjoni, ta' ippożizzjonar u ta' żamma tal-ħin fuq livell globali" tfisser kwalunkwe tagħmir għall-użu ċivili ddisinjat biex jibgħat, jirċievi, jew jipproċessa sinjali ta' navigazzjoni jew ta' żamma tal-ħin ibbażati fuq satelliti biex jipprovdu servizz, jew biex joperaw b'żieda reġjonali;

"Mizura regolatorja" tfisser kwalunkwe liġi, regolament, regola, proċedura, deċiżjoni, azzjoni amministrattiva jew azzjoni simili minn Parti;

“Interoperabbiltà” tfisser sitwazzjoni fil-livell ta’ l-utent fejn riċevitur b’sistema doppja jista’ juża sinjali minn ta’ l-inqas żewġ sistemi flimkien għall-prestazzjoni ugwali jew aħjar, minn dik miksuba meta tintuża sistema waħda biss;

"Proprietà intellettuali" għandha jkollha t-tifsira mogħtija fl-Artikolu 2 tal-Konvenzjoni li Tistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Proprietà Intellettuali, li saret fi Stokkolma, fl-14 ta' Lulju 1967.

“Responsabbiltà” tfisser ir-responsabbiltà legali ta’ persuna jew ta’ entità ġuridika biex tikkumpensa għal danni kkawżati lil persuna jew entità ġuridika oħra skond prinċipji u regoli ġuridiċi speċifiċi. Dan l-obbligu jista’ jkun stipulat fi ftehim (responsabbiltà kuntrattwali) jew f’norma ġuridika (responsabbiltà mhux kuntrattwali).

"Irkupru ta' l-ispejjeż" tfisser mekkanizmi biex jiġu rkuprati l-ispejjeż ta' investiment u l-operazzjoni tas-sistema;

"Informazzjoni klassifikata" hija informazzjoni fi kwalunkwe forma li teħtieġ protezzjoni minn kxif mhux awtorizzat, li jista’ jagħmel dannu fi gradi diversi lill-interessi essenzjali, inklużi l-interessi ta' sigurtà nazzjonali, tal-Partijiet jew ta’ Stat Membru individwali. Il-livell ta' klassifikazzjoni tagħha hija indentifikata b’immarkar speċifiku. Tali informazzjoni hija kklassifikata mill-Partijiet skond il-ligijiet u r-regolamenti applikabbli u għandha tkun protetta minn xi telf ta’ kunfidenzjalità, integrità jew disponibbiltà.

“Partijiet” għandha tfisser, min-naħa waħda, il-Komunità jew l-Istati Membri, jew il-Komunità u l-Istati Membri tagħha, skond is-setgħat rispettivi tagħhom, u, min-naħa l-oħra, il-Marokk;

“territorju” jew “territorji” għandha tfisser, fir-rigward tal-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha, it-territorju li għalih japplika t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, skond il-kondizzjonijiet imnizzla f'dak it-Trattat.

ARTIKOLU 3

Prinċipji ta' kooperazzjoni

Il-Partijiet jaqblu li japplikaw il-prinċipji li ġejjin lill-attivitajiet ta' kooperazzjoni koperti minn dan il-Ftehim:

- 1) benefiċċju reċiproku bbażat fuq bilanċ totali ta' drittijiet u obbligi, inklużi l-kontribuzzjonijiet u l-pagamenti;
- 2) sħubija fil-programm GALILEO skond il-proċeduri u r-regoli li jirregolaw l-amministrazzjoni tiegħu;
- 3) opportunitajiet reċiproċi għal impenn f'attivitajiet ta' kooperazzjoni fil-proġetti GNSS Ewropej u Marokkini għall-użu ċivili;
- 4) skambju f'waqtu ta' informazzjoni li tista' taffettwa l-attivitajiet ta' kooperazzjoni;
- 5) protezzjoni xierqa tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali kif imsemmija fl-Artikolu 8(2);

- 6) aċċess mhux restritt għal servizzi ta' navigazzjoni fit-territorji tal-Partijiet;
- 7) kummerċ hieles fit-tagħmir tal-GNSS fit-territorji tal-Partijiet.

ARTIKOLU 4

Kamp ta' applikazzjoni tal-kooperazzjoni

1. Is-setturi għall-kooperazzjoni fin-navigazzjoni u ż-żamma tal-ħin bis-satellita huma riċerka xjentifika, manifattura industrijali, taħriġ, applikazzjoni, żvilupp ta' servizzi u swieq, kummerċ, kwistjonijiet ta' spettru tar-radju, kwistjonijiet ta' integrità, standardizzazzjoni u ċertifikazzjoni, u sigurtà. Il-Partijiet jistgħu jimmodifikaw din il-lista b'deċiżjoni skond il-mekkaniżmi stabbiliti skond l-Artikolu 14.

2. Dan il-Ftehim ma jkoprix kooperazzjoni bejn il-Partijiet fl-oqsma indikati f' 2.1 - 2.6 hawn taħt. Jekk jinftiehem bejn il-Partijiet li ser ikun hemm benefiċċji reċiproċi mill-estensjoni tal-kooperazzjoni għal kwalunkwe mill-oqsma li ġejjin, dan jirrikjedi n-negozjar u l-konklużjoni ta' ftehim xieraq bejn il-Partijiet:

- 2.1. Teknoloġiji u beni sensitivi ta' GALILEO li jaqgħu taħt il-miżuri regolatorji tal-kontroll ta' l-esportazzjoni u non-proliferazzjoni applikabbli fil-Komunità Ewropea jew l-Istati Membri tagħha;
- 2.2. Kriptografija u teknoloġiji u oġġetti ewlenin tas-sigurtà ta' l-informazzjoni (INFOSEC);

- 2.3. L-Arkitettura tas-sistema ta' sigurtà GALILEO (segmenti ta' l-ispazju, ta' l-art u ta' l-utent);
 - 2.4. Karatteristiċi tal-kontroll tas-sigurtà tas-segmenti globali ta' GALILEO;
 - 2.5. Is-Servizzi Pubbliċi Rregolati matul il-fażijiet ta' definizzjoni, żvilupp, implimentazzjoni, ittestjar, evalwazzjoni u operazzjoni (tmexxija u użu); u
 - 2.6. L-iskambju ta' informazzjoni klassifikata rigward in-navigazzjoni bis-satellita u GALILEO.
3. Dan il-Ftehim m'għandux jaffettwa l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni tal-Komunità Ewropea li tistabilixxi l-Awtorità Superviżorja Ewropea GNSS u l-istruttura istituzzjonali tagħha. Dan il-Ftehim lanqas ma jaffettwa l-miżuri regolatorji applikabbli li jimplimentaw impenji ta' non-proliferazzjoni u kontroll fuq l-esportazzjoni għal oġġetti b'użu doppju u miżuri nazzjonali domestiċi fir-rigward ta' sigurtà u kontrolli ta' trasferimenti intangibbli ta' teknoloġija.

ARTIKOLU 5

Forum ta' kooperazzjoni

1. Suġġett għall-miżuri regolatorji applikabbli tagħhom, il-Partijiet għandhom iġibu 'l quddiem, sakemm huwa prattikabbli, l-attivitajiet ta' kooperazzjoni taht dan il-Ftehim bil-ħsieb li jipprovdu opportunitajiet komparabbli għall-partecipazzjoni fl-attivitajiet tagħhom fis-setturi elenkati fl-Artikolu 4.

2. Il-Partijiet jaqblu li jwettqu attivitajiet ta' kooperazzjoni kif indikat fl-Artikoli 6 sa 13 ta' dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 6

Spettru tar-radju

1. Imsejsa fuq is-suċċessi tal-passat fil-qafas ta' l-Unjoni Internazzjonali tat-Telekomunikazzjoni (UIT), il-Partijiet jaqblu li titkompla l-kooperazzjoni u l-appoġġ reċiproku f'oqsma ta' l-ispettru tar-radju.

2. F'dan il-kuntest, il-Partijiet għandhom jipromwovu allokazżjoni ta' frekwenza adegwata għal GALILEO sabiex jiżguraw l-aċċessibilità tas-servizzi tagħha lil utenti fid-dinja kollha, partikolarment fil-Marokk u fil-Komunità.

3. Barra minn hekk, il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza li jiproteġu l-ispettru tar-radju għan-navigazzjoni mill-isfrattu u l-interferenza. Għal dan il-għan, huma għandhom jidentifikaw sorsi ta' interferenza u jfittxu soluzzjonijiet aċċettabbli għaž-żewġ naħat biex jikkumbattu tali interferenza.

4. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jinftiehem li jawtorizza derogi mid-dispożizzjonijiet applikabbli ta' l-Unjoni Internazzjonali tat-Telekomunikazzjoni, inklużi r-Regolamenti tar-Radju ta' l-UIT.

ARTIKOLU 7

Riċerka xjentifika

Il-Partijiet għandhom jippromwovu attivitajiet ta' riċerka kongunti tal-GNSS permezz ta' programmi ta' riċerka Ewropej u Marokkini, partikolarment il-Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal Riċerka u l-Iżvilupp, programmi ta' riċerka ta' l-Aġenzija Spazjali Ewropea u programmi żviluppati minn korpi Marokkini.

Tali attivitajiet għandhom jikkontribwixxu għall-ippjanar ta' l-iżvilupp futur ta' GNSS għall-użu ċivili. Il-Partijiet jaqblu li jiddefinixxu mekkaniżmu xieraq biex jiżguraw kuntatti utli u parteċipazzjoni effettiva fil-programmi ta' riċerka.

ARTIKOLU 8

Kooperazzjoni industrijali

1. Il-Partijiet għandhom ihegġu u jappoġġaw il-kooperazzjoni bejn l-industriji taż-żewġ naħat, inkluż permezz ta' imprizi kongunti u l-parteeċipazzjoni tal-Marokk f'assoċjazzjonijiet industrijali Ewropej rilevanti, u l-parteeċipazzjoni Ewropea fl-assoċjazzjonijiet industrijali Marokkini rilevanti bil-għan li tissawwar is-sistema GALILEO u li jiġi promoss l-użu u l-iżvilupp ta' l-applikazzjonijiet u tas-servizzi GALILEO.

2. Sabiex tiġi ffaċilitata l-kooperazzjoni industrijali l-Partijiet għandhom jaġtu u jiżguraw protezzjoni xierqa u effettiva tad-drittijiet intelletwali, industrijali u kummerċjali tal-proprjetà fl-oqsma u s-setturi rilevanti għall-iżvilupp u l-operazzjoni ta' GALILEO/EGNOS, skond l-ogħla standards internazzjonali, inklużi mezzi effettivi biex jiġu infurzati tali drittijiet.

3. Esportazzjonijiet mill-Marokk lejn pajjiżi terzi ta' oġġetti u teknoloġiji sensitivi żviluppati speċifikament u finanzjati mill-programm GALILEO għandhom jiġu sottomessi għal awtorizzazzjoni minn qabel lill-awtorità ta' sigurtà kompetenti ta' GALILEO, jekk dik l-awtorità tkun irrakkomandat li dawn l-oġġetti għandhom jiġu soġġetti għal awtorizzazzjoni għall-esportazzjoni skond il-miżuri regolatorji applikabbli. Kwalunkwe ftehim separat imsemmi fl-Artikolu 4(2) għandu jellabora wkoll mekkanizmu xieraq għall-Marokk sabiex jirrakomanda li oġġetti potenzjali jkunu soġġetti għall-awtorizzazzjoni għall-esportazzjoni.

4. Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu l-istabbiliment ta' rabtiet aktar mill-qrib bejn l-entitajiet kompetenti fil-Marokk u fl-Aġenzija Spazjali Ewropea biex jinkisbu l-oġġettivi tal-Ftehim.

ARTIKOLU 9

Kummerċ u żvilupp tas-suq

1. Il-Partijiet għandhom iheggu l-kummerċ u l-investment, fl-Unjoni Ewropea u fil-Marokk, fl-infrastruttura għan-navigazzjoni bis-satellita, it-tagħmir, l-elementi lokali ta' GALILEO u l-applikazzjonijiet.

2. Għal dan il-għan il-Partijiet għandhom itejbu l-livell ta' għarfien pubbliku dwar l-attivitajiet ta' navigazzjoni bis-satellita GALILEO, jidentifikaw ostakoli potenzjali għat-tkabbir ta' l-applikazzjonijiet GNSS u jieħdu l-miżuri xierqa biex jiffacilitaw dan it-tkabbir.
3. Sabiex jidentifikaw u jirrispondu b'mod effettiv għall-htigijiet ta' l-utenti, il-Komunità u l-Marokk għandhom jikkunsidraw l-istabbiliment ta' forum kongunt ta' l-utenti tal-GNSS.
4. Dan il-Ftehim m'għandux jaffettwa d-drittijiet u l-obbligazzjonijiet tal-Partijiet taht l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ.

ARTIKOLU 10

Standards, ċertifikazzjoni u miżuri regolatorji

1. Il-Partijiet jagħrfu l-valur tal-koordinazzjoni ta' approċċi f'fora internazzjonali ta' standardizzazzjoni u ta' ċertifikazzjoni rigward servizzi globali ta' navigazzjoni bis-satellita. B'mod partikolari, il-Partijiet għandhom b'mod kongunt isostnu l-iżvilupp ta' standards GALILEO u jippromwovu l-applikazzjoni tagħhom madwar id-dinja, waqt li jenfasizzaw l-interoperabbiltà ma' sistemi ta' GNSS oħra.

wieħed mill-oġettivi ta' koordinazzjoni huwa li jippromwovi l-użu estensiv u innovattiv tas-servizzi GALILEO billi jinkoraġġixxi l-adozzjoni ta' standards ta' navigazzjoni u ta' żamma tal-ħin madwar id-dinja għal diversi għanijiet: servizzi miftuħa, servizzi kummerċjali u servizzi ta' sigurtà tal-ħajja. Il-Partijiet jaqblu li joħolqu kondizzjonijiet favorevoli għall-iżvilupp ta' applikazzjonijiet GALILEO.

2. Konsegwentement, sabiex l-objettivi ta' dan il-Ftehim jiġu promossi u implimentati, il-Partijiet għandhom, kif xieraq, jikkooperaw fil-materji kollha tal-GNSS li jinqalgħu, notevolment fl-Organizzazzjoni Internazzjonali ta' l-Avjazzjoni Ċivili, l-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali u l-Unjoni Internazzjonali tat-Telekomunikazzjonijiet.

3. Fil-livell bilaterali l-Partijiet għandhom jiżguraw li miżuri relatati ma' standards tekniċi, ma' htigiet u proċeduri għaċ-ċertifikazzjoni u għal-liċenzjar li jikkonċernaw il-GNSS ma jkunux ostakli bla bżonn għall-kummerċ. Tali htigiet għandhom ikunu bbażati fuq kriterji oġġettivi, mhux diskriminatorji, stabbiliti minn qabel u trasparenti.

4. Il-Partijiet għandhom jadottaw miżuri regolatorji li jippermettu użu sħiħ ta' GALILEO, partikolarment ta' riċevituri u komponenti ta' l-art u l-ispażju, fit-territorji li jaqaw fi hdan il-ġurisdizzjoni tagħhom.

ARTIKOLU 11

Żvilupp tas-servizzi ta' awmentazzjoni fuq l-art tal-GNSS fuq livell globali u reġjonali

1. Il-Partijiet għandhom jikkollaboraw biex jiddefinixxu u jimplimentaw arkitetturi ta' sistemi fuq l-art li jippermettu garanzija ottima ta' l-integrità ta' GALILEO u l-kontinwità tas-servizzi GALILEO.

2. Għal dan il-għan, fil-livell reġjonali l-Partijiet għandhom jikkooperaw fl-implimentazzjoni u l-bini ta' sistema reġjonali ta' awmentazzjonijiet fuq l-art ibbażata fuq is-sistema EGNOS fil-Marokk. Huwa previst li tali sistema reġjonali tipprovdi servizzi ta' integrità reġjonali addizzjonali għal dawk provduti globalment mis-sistema GALILEO.
3. Fuq il-livell lokali l-Partijiet għandhom jiffaċilitaw l-iżvilupp ta' l-elementi lokali GALILEO.

ARTIKOLU 12

Sigurtà

1. Il-Partijiet jenfasizzaw il-bżonn li s-sistemi globali ta' navigazzjoni satellitari jiġu protetti kontra l-użu hazin, l-interferenza, l-isfrattu u l-atti ostili.
2. Il-partijiet jirrikonoxxu li l-koooperazzjoni biex tiġi żgurata s-sigurtà tas-sistema u s-servizzi GALILEO huma objettivi komuni importanti. Il-Partijiet għandhom għaldaqstant jinnominaw awtorità responsabbli għall-kwistjonijiet ta' sigurtà tal-GNSS, inklużi kanali ta' konsultazzjoni. Dan il-qafas ser iservi biex jipproteġi l-kontinwità tas-servizz GNSS.
3. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-passi prattikabbli kollha sabiex jiżguraw il-kontinwità u s-sikurezza tas-servizzi ta' navigazzjoni bis-satellita u ta' l-infrastruttura relatata fil-ġurisdizzjoni tagħhom. Il-Partijiet mhux ser japplikaw s-sinjali GALILEO mingħajr ftehim minn qabel bejn il-Partijiet.

4. Kwalunkwe skambju ta' informazzjoni klassifikata indikata fl-Artikolu 4(2.6) għandha tkun kondizzjonali fuq l-eżistenza ta' ftehim ta' sigurtà bejn il-Partijiet. Il-prinċipji, l-proċeduri u l-kamp ta' applikazzjoni ta' l-applikabbiltà għandhom jiġu determinati mill-awtoritajiet kompetenti ta' sigurtà tal-Partijiet.

ARTIKOLU 13

Responsabbiltà u rkupru ta' l-ispejjeż

Il-Partijiet għandhom jikkooperaw, kif xieraq, biex jiddefinixxu u jimplimentaw reġim ta' responsabbiltà u arrangamenti ta' rkupru ta' spejjeż sabiex jiġi ffaċilitat il-forniment ta' servizzi ċivili GNSS.

ARTIKOLU 14

Mekkaniżmu ta' kooperazzjoni

1. Il-Gvern tar-Renju tal-Marokk u l-Kummissjoni Ewropea għandhom jikkoordinaw u jiffaċilitaw l-attivitajiet ta' kooperazzjoni taħt dan il-Ftehim f'isem il-Marokk u f'isem il-Komunità u l-Istati Membri tagħha rispettivament.
2. Skond l-objettiv imnizzel fl-Artikolu 1, iż-żewġ Partijiet għandhom jiddefinixxu l-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni għall-ġestjoni ta' dan il-Ftehim kif hemm previst fil-Ftehim ta' Assoċjazzjoni ta' Marzu 2000.

3. Il-Partijiet jaqblu dwar possibbiltà għall-Marokk biex jipparteċipa fl-attivitajiet ta' l-Awtorità Superviżorja Ewropea tal-GNSS skond id-drittijiet u l-proċeduri rilevanti.

ARTIKOLU 15

Finanzjament

1. L-ammont ta' u l-arranġamenti għall-kontribuzzjoni Marokkina lill-programm GALILEO permezz ta' l-Awtorità Superviżorja Ewropea tal-GNSS għandha tkun is-soġġett ta' ftehim separat, f'konformità ma' l-arranġamenti istituzzjonali tal-leġislazzjoni applikabbli tal-Komunità Ewropea.
2. Skond il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni ta' Marzu 2000, merkanzija, persuni, servizzi u kapital fir-rigward ta' skemi ta' kooperazzjoni tal-Partijiet taħt dan il-Ftehim għandhom igawdu minn libertà ta' moviment.
3. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 2, meta skema ta' kooperazzjoni ta' Parti waħda tippovdi fondi għall-parteċipanti mill-Parti l-oħra li jistgħu jintużaw għax-xiri ta' tagħmir, il-Partijiet għandhom jiżguraw li ma jiġu imposti l-ebda **taxxi u** dazji doganali fuq it-trasferiment tat-tagħmir minn Parti waħda għall-parteċipanti tal-Parti l-oħra skond il-liġijiet u r-regolamenti applikabbli fit-territorju ta' kull Parti.

ARTIKOLU 16

Skambju ta' informazzjoni

1. Il-Partijiet għandhom jistabbilixxu arrangamenti amministrattivi u jinnominaw il-punti ta' kuntatt meħtieġa għal konsultazzjonijiet biex jiżguraw l-implimentazzjoni effettiva tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim.
2. Il-Partijiet għandhom iheggu aktar skambji ta' informazzjoni dwar in-navigazzjoni bisatellita fost l-istituzzjonijiet u l-intrapriżi taż-żewġ naħat.

ARTIKOLU 17

Konsultazzjoni u riżoluzzjoni ta' tilwim

1. Kwalunkwe Parti tista' titlob konsultazzjoni immedjata ma' l-oħra dwar kwalunkwe domanda ġejja mill-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim. Il-Partijiet jaqblu li jsolvu amikevolment kwalunkwe tilwima li tirrigwarda l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tal-Ftehim.
2. Jekk ma tkun tista' tinsab l-ebda soluzzjoni, il-Partijiet għandhom jużaw il-mekkanizmu tas-soluzzjoni ta' tilwim previst fl-Artikolu 86 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni ta' Marzu 2000.
3. Id-dispożizzjonijiet tal-paragrafi 1 u 2 għandhom japplikaw mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-Partijiet li jkollhom rikors għas-sistema ta' soluzzjoni ta' tilwima prevista fil-ftehim li jistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ.

ARTIKOLU 18

Dhul fis-seħh u tmiem

1. Dan il-Ftehim għandu jidhol fis-seħh fl-ewwel jum tax-xahar wara x-xahar li fih iż-żewġ Partijiet ikunu nnotifikaw bit-tlestija tal-proċeduri interni meħtieġa għal dak il-għan. In-notifiki għandhom jintbagħtu lill-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea, id-depożitarju tal-Ftehim.
2. Dan il-Ftehim jista' jintemm fi kwalunkwe ħin bi preavviż bil-miktub ta' sena.
3. Sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor, it-tmiem ta' dan il-Ftehim m'għandux jaffetwa l-validità jew it-tul ta' kwalunkwe arrangament jew kwalunkwe dritt u obbligu stabbiliti tahtu.
4. Dan il-Ftehim jista' jiġi emendat bi ftehim reċiproku bil-miktub bejn il-Partijiet. Kwalunkwe emenda għandha tidhol fis-seħh fl-ewwel jum tax-xahar wara x-xahar li fih iż-żewġ Partijiet ipartu noti diplomatiċi biex jinformat lil xulxin bit-tlestija tal-proċeduri interni kollha li huma meħtieġa għal dak il-għan.
5. Dan il-Ftehim għandu jibqa' fis-seħh għal perijodu ta' hames snin mid-data tad-dhul fis-seħh tiegħu. Wara dan, għandu jiġi estiż awtomatikament għal perijodi suċċessivi ta' hames snin ħlief jekk waħda mill-Partijiet tinnotifika lill-oħra bil-miktub ta' lanqas tliet xhur qabel it-tmiem tal-perijodu rilevanti ta' hames snin dwar intenzjoni li ma testendix il-Ftehim.

Dan il-Ftehim għandu jsir f'duplikat fil-lingwa Ċeka, Daniża, Estonjana, Finlandiża, Franċiża, Germaniża, Griega, Inġliża, Latvjana, Litwana, Maltija, Olandiża, Pollakka, Portugiża, Slovakka, Slovena, Spanjola, Svediża, Taljana, Ungeriza u Għarbija, u kull test huwa ugwalment awtentiku.